

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.

Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrt leta eno krono; posamezne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca.

Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 143.

V Ljubljani, 10. junija 1901.

Poštno-hran. št. 849.872

Kako zboljšajmo svoje gospodarstvo?

(Piše A. Štrekelj.)

V. Poprimimo se sadjarstva!

(Nadaljevanje.)

Ni ga lepšega in prijetnejšega dela v nobeni kmetijski stroki, kakor je delo okoli sadnega drevja. Zgodaj spomladi osuje se sadovnjak z leskečim cvetjem, ob katerem se pasejo drobne čebelice in gotovo je v tem času pogled na sadni vrt najlepši. Vse se beli v pomladanski krasoti! V letu daje nam sadno drevje košato senco, v kateri se hladimo po trudapolnem delu. Kaj pa še, ko gledamo v jeseni z žutim sadjem obloženo drevo, ali nam ne vstane v srcu nekak čut veselja in zadovoljnosti? Le poslušajmo, kako ponosno povdarja pridni sadjgojec besede: drevo, ki se šibi pred teboj polno okusnega sadja, zasadil sem ja z. Da bi naši gospodarji vedeli, kako prijetno dé beseda „jaz“, bila bi slovenska dežela kmalu drugačna gledé sadjarstva nego je sedaj.

Naši ljudje se pritožujejo, da se sadno drevje pri njih ne opo-
naša, da ne rodi itd. Gotovo nam ne bo prinašalo mnogo dobička, če bomo zanje tako skrbeli, kakor skrbi navadno naš kmet. Saj se ne zmeni celo svoje življenje za sadno drevo, razun tedaj, kadar je čas, da potrže ž njega sadje,

ako ga je kaj obrodilo. Kaj pa še, da bi sadno drevje obrezoval, čistil, gnojil, ali kaj drugega pri njem storil. Niso pa samo naši kmetje tako nemarni, ampak — žalibog — prepogostokrat tudi drugače razumni možje in še celo gosposki oskrbniki. Da ne pridemo pri nas na ta način predaleč v sadjarstvu, razume se samo ob sebi. Tako zanemarjeno drevo nam samo kali veselje do sadjarstva, pa ne samo nam, ampak tudi sosedu, ki gleda tak neuspeh.

Res je, da vzame včasih hudobna roka tudi pridnemu sadjgoju vse veselje do sadjarstva s tem, da mu iz zavisti pokvari mlada drevesca ali mu potrže njih sad ter ob enem še drevo polomi. To se godi pa navadno le v krajih, kjer so ljudje glede sadjarstva najbolj nemarni. Če bi županstva bolj strogo postopala proti takim nepridnežem, gotovo bi vsi ljudje bolj pridno zasajali sadno drevje. Sedaj pa se boji drug drugega in nihče se ne gane. Vsak občanar naj sadi torej in potem ni se nam bati tatvine. V krajih, kjer je mnogo sadja, je tatvina prav redk slučaj.

Sadno drevje raste povsod v naši domovini. Noben kraj se ne more pritoževati, da se ne sponaša v njem noben sadež; ne vgaja morebiti zemlja jabolki, sadimo hruško, ne vgaja hruški, sadimo

črešnjo ali kaj drugega in en sadež bo gotovo tudi pri nas uspeval. Do sedaj se pa sadno drevje pri nas v resnici ne sponaša, ker ga je sploh tako malo, da bi ne mogli govoriti o kakem uspehu.

Koliko nosi sadjarstvo, govore nam najboljše druge dežele, ki so v ti stroki bolj napredovale. Le pogledjmo južno Tirolsko, koliko sadja izvozi vsako leto v vsa avstrijska mesta, na Nemško in že celo v daljno Rusijo. Pogledjmo napredne Čehe, pogledjmo Virtemberžane. Slednji kupujejo kjer le morejo vsakovrstno sadje in napravljajo iz njega v svoji domovini sadni mošt, liker in še celo šampanjec, katerega razpošiljajo potem za drage novce v svet. Francozi prodajajo sušeno sadje v malih škatljicah tudi v avstrijskih mestih, kako je pa to drago, prepričaš se najbolje še sam, če kupiš tako škatljico. In vendar ga ljudje radi kupujejo. Zakaj bi mi sami ne pridelovali takega sadja in ga prodajali v tuje dežele! Koliko dohodkov bi nam lahko prinašalo! Seveda treba ga najprej pridelati, a potem znati porabiti, kar je tudi važno. Posebno Primorsko, kjer je obnebje bolj milo, razpošiljalo bi zgodnje sadje ne samo v vsa avstrijska mesta, ampak tudi v severne dežele. Le prave organizacije bi bilo treba in bolj umnega ravnanja s sadnim drevjem in s

sadjem samim. Če se združimo ter pošljamo skupno sadje v tuje kraje, imamo mnogo manj stroškov, pa tudi večje dohodke. Doma se proda majhna množina sadja le slabo, ker ni kupcev, prevažati ga pa v bolj oddaljene kraje se v takih množinah ne izplača. Združimo se pa in mogoče nam je skupiti večjo množino, ki se s primerno mnogo manjšimi stroški prevaža in lažje proda.

Kmetijstvo.

Poljedelstvo.

Kosilni stroj.

Ker se pojavlja obče pomanjkanje kmetijskih delavcev, zato postaja kosilni stroj vedno važnej, kajti pridelovanje žita se omejuje, a obratno pridelava se krme dva- do trikrat več, bodisi po uporabi umetnih gnojil, ali pa po izpreminjevanji njiv v travnike. Košnja spada med ona opravila, ki morajo biti pravočasno dokončana, drugače je škoda na vrednosti krme previsoka, kakor se vidi iz sledečega izgleda: Lucerna v cvetji košena ima 34% prebavljivih snovij, po cvetji samo 14%, ker so že vse bilke olesenele. Zato je prevažno, seno hmalu spraviti, da se dobi dobra redilna krma. To pa je najložje in najceneje doseči s strojem, tu je gospodar neodvisen od koscev. Delo se lahko prične, kadar je čas zato in vreme ugodno.

Sledeči podobi od tvrdke Friedländer naj nam predložite:

a) kosilni stroj za seno (podoba s konji),

b) kosilni stroj za seno in pravo za košnjo žita, (podoba Handablage).

Kosilni stroj je narejen iz močnega jekla in zelo trpežen, kosilni noži so tako trdi, da jim skoro nič ne škoduje, kar pride med zobe. Priprava za kositi je tako vrejena, da se lahko višje ali nižje odstriže, kar lepše pokosi kot najboljši kosec. Naredi v istem

času toliko kot 6 — 8 delavcev, 1 ha se pokosi v 2—3 urah, kar se ravna po nožeh, kako so nabrušeni, in po hitrosti vprežene živine. Kosilni stroj se lahko tudi uporabi za košnjo žita, v kateri namen se pritrdi ročna priprava, po kateri se žito lepo zravna in je pripravno za snop.

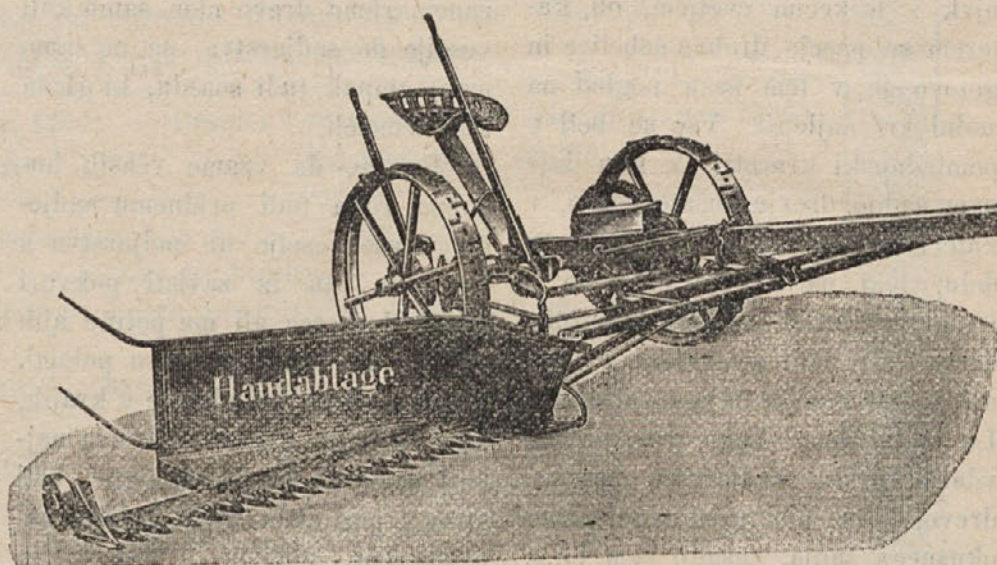
Cena kosilnim strojem:

1. kosilnica za 1 konja K 310
2. „ „ par konj „ 350
- ročna odložna priprava

spravljeno. Podpisani moram iz lastne skušnje kosilni stroj vsem posestnikom priporočati, ker sem prepričan, kako čisto kosi. Na željo tudi pokažem kosilni stroj v delu ali ga posodim proti nizki odškodnini v bližnje kraje.

Št. Jurij pri Kranji,

Al. Bergant, posestnik.

za žito k stroju 1)	. . .	K 17
ročna odložna priprava		
za žito k stroju 2)	. . .	„ 68
brus		„ 38

Vsa nezaupnost proti kosilnim strojem naj pade. V teh neugodnih položajih na kmetijah, ko je za košnjo sposobnih delavcev, katere je treba še drago preplačati, vedno manj, se moramo edino poslužiti kosilnega stroja, ako hočemo, da imamo pravočasno seno

Osipavanje in okopavanje krompirja.

Piše —e—.

Vsled mnogobrojnih poskusov dr. Wolny-ja, tako poroča „Hosp. list“ — se je osipavanje krompirja v mnogih krajih popolnoma opustilo, v drugih je pa še vedno v navadi.

To zadnje je pri nas Sloven- cih in sledeče vrstice naj nam ne- koliko osvitile, kdo ravna prav

to je: Kedaj je osipavanje na mestu in koristno, kedaj pa ne?

Z osipavanjem se prigrne k rastlini večja množina rahle, na redilnih snoveh bogate zemlje in vsled tega požene rastlina v pri-grnjeno prst nove korenine, dobiva več živeža in zato nastavi temveč gomoljev.

Pri okopavanju uničujemo in zatiramo tudi vsakovrstni plevel; znano je vsakemu, da se ravno v času, ko okopavamo najbolj bo-hotno razvija vsakovrstni plevel, ker krompirjevec doslej še ni delal nobene sence. V pravem času izvršeno okopavanje in osi-pavanje je tudi izdatno sredstvo proti krompirjevi gnjilobi, ker zabranjuje močnejša plast prsti, ne da more dež in naliv tako lahko trosov boleznih gljivic spla-viti do gomoljev.

Z okopavanjem izsušujemo dalje v znatni meri zemljo in vsled tega se tudi bolj ogreva. In ravno ta okolnost je kaj važna za pravi odgovor na vprašanje: kedaj je osipavanje opravičeno? V težkih in vlažnih zemljah, ki so ob enem še vedno mrzle, bo osipavanje vedno na mestu in koristno; čim bolj se oko-pava, tem bolje, kajti zemlja v grebenih se vsled tega hitreje izsušuje.

Tako n. pr. je znašala — po dr. Wolny-ju — množina vlage v težki ilovnati zemlji v grebenih neokopane njive 15.77 %, v oko-panih pa samo 14.7 %, v peščeni neokopani zemlji 11.67 %, v oko-pani le 9.62 %.

Ta vpliv okopavanja in osipa-vanja si lahko tolmačimo tako, da damo zemlji z narejanjem višjih grebenov večjo površino, vsled česar tudi večja množina vlage iz-puhti, dežna voda tudi ne more tako lahko prodrti v greben, ker takoj odteka ob straneh in sled-njič tudi toplejša prst v grebenih izpariva več vode. Iz tega pa tudi razvidimo, da v lahkih, peščenih, hitro sušecih se zemljah posebno ob

suhih letinah osipavanje prav nič ne koristi, da nasprotno okrade še tisto malo vlage kar jo ima, in zato več škodi, nego koristi. Zato bi ne smeli peščene zemlje — in veliko krompirja se sadi v tako zemljo — nikdar osipavati, ker voda prehitro izpariva, k več-jemu jo smemo na lahko okopati, da uničimo plevel; nadaljno osi-panje nam je le v škodo. V takih lahkih zemljah moramo pa zato krompir saditi toliko globlje. Kar zadeva čas, kedaj naj se krompir osipava, je dokazano, da čim preje se zvrši, tem bolje.

Zgoščenje travnikov.

Ako ni v travniku že od na-rave dovolj trave, tedaj tudi naj-boljša gnojitev ne more izdatno povečati košnje. Zelo slabe, zane-marjene travnike, ki so polni ple-vela, je premnogokrat najbolje preorati in jih par let obdelavati, da se dobro zagnoje, in potem v čisto njivo zanesljivo kaljiva semena na novo vsejati. Ker se pa marsi-komu škoda in težko zdi, star travnik preorati, a vendar bi si rad pridelek zboljšal, tedaj naj se skrbi v prvi vrsti za zgoščenje in za zadostno gnojitev z domačim ali z umetnim gnojilom. Najprimernejši čas za posevanje travnih semen na travnikih je spomladi ali pa po prvi košnji; pri tem posnemamo naravo, kajti ako pustimo travo toliko časa stati, — kar sicer ni prav, — da se osuje seme, tedaj kali to seme tudi že sedaj. Za zgoščenje travnikov so najbolj priporočljive sledeče trave, ki se dobé v zalogi pri „Gosp. Zvezi“ in sicer računeno za 1 ha:

pasja trava	10.— kg
mačji rep	3.— „
grebenica	1.— „
travniška latovka	0.5 „
šopolja	0.5 „
švedska detelja	1.— „

Kedaj se splača kmetu nakup kosilnega stroja?

Nabava kakega gospodarskega stroja je samo takrat koristna, ako dotični stroj izvrši na leto neko gotovo množino dela, to je — kadar ima opraviti določeno število dni.

Kateri najkrajši čas mora kak stroj vsako leto najmanj delati, se določi na ta način; da se enak vspeh ročnega dela primerja z delom dotičnega stroja, pri čemer pa se je treba ozirati pri vsakem stroju na tako zvane vsakoletne vzdrževalne stroške, t. j. na ob-restovanje kapitala, na amortizacijo, na poprave, na zavarovanje in drugo.

Vsakoletni splošni stroški za vzdrževanje kosilnih strojev znašajo: obresti od kapitala, ki smo ga plačali za stroj 5 %, amorti-zacija kapitala 25 %, poprava 10 %.

Da si lahko vsakdo sam pre-računa, ali bi mu kazalo kupiti kosilni stroj, podamo tukaj vzgled za kosilni stroj za žito in sicer za oni z navadno odkladalno pri-pravo brez vezilnika za snopje.

Vzdrževalni stroški tega stroja znašajo 150 kron na leto.

Stroški pri košnji 1 ha žita s kosilnim strojem so v splošnih razmerah v primeri z ročnim delom naslednji:

	Pri rabi stroja kron	Pri ročni žetvi kron
Prižinjanje robov	2.36	—
konjsko delo . . .	2.52	—
voznik, odkladatelj	1.68	24.—
olje za mazanje		
povresla in drugo	4.80	4.80
vezanje	11.91	12.—
znašanje in postav-		
ljanje	5.80	1.01
skupaj	29.44	41.81

Pri tem smo deli dnevno plačo voznika v račun na 4 krone, vzdrževanje para konj na 3 krone.

Kakor kaže račun, se z žitno kosilnico prihrani na 1 ha 12.37 kron nasproti ročnemu delu: Ker so letni izdatki za ta stroj 150

kron, zato je potrebno pokositi vsako leto toliko *ha* žita, kolikorkrat je 12·37 kron zapopadeno v 150 kronah, t. j. požeti mora stroj najmenj 12·1 *ha*, da ni nobene škode.

Kakor sem že rekel, navajam te številke samo za vzgled; zato se seveda ne bodo strinjale z vsemi razmerami; cenost ali draginja ročnega dela, draga vožnja in druge razmere spreminjajo znatno ta števila; vender pa služijo lahko vsakemu kot nekako vodilo pri računih o izplačljivosti gospodarskih strojev.

Pri podobnih računih bi prišlo seveda na dan, da se veliko število gospodarskih strojev — in sicer ravno onih, ki največ opravijo — malemu posestniku ne spleča, ker on stroja ne more doizrabiti. Ako bi n. pr. kak posestnik obsejal vsako leto 15 *ha* in sicer 5 *ha* ozimine in 10 *ha* jarine in bi si hotel kupiti veliki žetni stroj s samovezačem, bi bilo delo s strojem pri njem na leto za 112 kron dražje nego ročno delo; ako bi pa ta stroj rabili še 3 drugi posestniki ravno tako veliki in poželi skupno 20 *ha* ozimine in 40 *ha* jarine, bi si pa prihranili 452 kron.

Iz tega vidimo, kako velikolepen pomen ima skupno nakupovanje in skupna raba gospodarskih strojev za malega kmeta. Toda dotična društva ali konsorciji ne smejo biti veliki, ampak obsegajo naj le malo članov, ki imajo kolikor moč enako gospodarstvo in enake razmere.

Pri malih korporacijah more prinesiti skupna nabava teh strojev blagoslov. Zlasti v našem času, ko nam tako bridko primanjkuje poljskih delavcev, ki vsi tišče v mesto ali onostran velike morske luže, imamo v skupni nabavi gospodarskih strojev imeniten pomoček proti tej stiski, pa tudi splošno se nam žetev s tem olajša,

Da, v sedanji kritični dobi je ravno obilnejša raba gospodarskih strojev eno najboljših sredstev za ohranitev kmetijstva. — e —

Vinogradništvo in vinarstvo.

Od toče pokvarjene trte.

Kako je ravnati s trtami, katere je sedaj toča poškodovala? (G. D. v K.) Ob enem odgovor na to vprašanje. — Kaj je sedaj s takimi trtami pričeti, je odvisno od načina, kako so iste poškodovane. Če so poganki le malo potolčeni in so trte močne ter dobro pognojene, se bodo vse rane, kolikor toliko zacelile in taka trta ne bo v rašči zaostala ter bo tudi les dobro dozorel. Prihodnje leto pa se morajo venderle vsi pokvarjeni deli odstraniti, tako da se bodo novi poganki le iz zdravega lesa razvijali.

Drugače pa je postopati, če je toča enoletne poganjke močno potolkla. V tem slučaju se morajo že sedaj vsi ranjeni deli na dotičnem poganku odstraniti, če tudi se morajo skrajšati vsi poganki na 2 ali celo na samo eno oko. Razume se, da v tem letu ne bode na takih trtah nič pridelka, pač pa poženejo ostala očesa močne poganjke, ki bodo prihodnje leto dobro obrodili.

Ako se pa močno pokvarjene trte ne obrežejo na ravnokar navedeni način, poženejo v dotičnem letu prav šibke mladike, ki ne dajo v naslednjem letu nikakega rodnega lesu. Pri takem ravnanju traja 2 ali celo tudi 3 leta, predno se take trte spet popravijo, dočim se v zgornjem slučaju naslednje leto nič ne pozna.

Po toči poškodovane trte je treba pridno škropiti in tudi žveplati, da popolnoma zdrave ostanejo in da les popolnoma dozori.

Posebno pa velja to o ameriških podlagah. Če so podlage na zeleno cepljenih trt močno poškodovane, je bolje, da se koj

skrajšajo ter na novo požlahtnijo, nego da se ranjeni les pogroba; kajti čeprav se zdi, da so se rane popolnoma zacelile, vender je notranji les toliko pokvarjen, da prične potem, ko pride v zemljo, gnjiti, vsled česar cela cepljenka hira ter naposled popolnoma pogine.

Malo potolčene zelene požlahtnitve je bolje, če se ne pogrobajo koj naslednjo zimo ali spomlad, marveč je tudi v tem slučaju bolje, če ostanejo še eno leto na prostem, da se vse rane popolnoma zacelijo in trte utrdijo.

Ker pokvarjene podlage ne dozori pravi dobro, začnejo v tem stanu pogrobane trte tudi bledeti, kar seveda bujno raščo jako ovira in si taka trta nikdar popolnoma ne opomore. X

Poletna dela v trtnici in v matičnjaku.

Po zimi, odnosno spomladi v rokah požlahtnjene in v trtnico vložene cepljenke sedaj že močno brstijo, in kjer se je to delo zgodaj izvršilo in je podnebje bolj gorko, so cepiči že precej pognali in ker so ti z zemljo zasuti, pognali so pri cepljenem mestu tudi mnogo koreninic. Neobhodno potrebno je torej, da se te koreninice odstranijo, ker če se to delo opusti, bi cepič srkal hrano z lastnimi koreninicami iz zemlje, bil bi torej od ameriške podlage neodvisen, in posledica bi bila ta, da bi cepič pač prav bujno rastel, a bi se nikakor ne zrastel s podlago, marveč bi poslednja, ako bi se ji vsi stranski poganki odtrgali, kar v zemlji segnala.

Obrezovanje cepičevih koreninic se mora izvršiti, kakor hitro iste 3 — 4 cm (2 prsta) dolge postanejo. V tem slučaju se odgrebejo vse trte v vrsti od ene in druge strani, tako da pridejo vsa cepljena mesta na prosto. Koreninice se odstranijo z roko, še bolje pa z ostrim nožem, da se cepič, ki

se je komaj pričel zraščati s podlago, ne premakne, ali celo odlomi. Posebno se to kaj rado zgodi, če se je vezalo z rafijo ali s špago. Zato naj to kočljivo delo vedno le bolj izurjene in zanesljive osebe opravljajo.

Ker so cepičevi poganjki še prav nežni, osobito oni deli, ki so bili z zemljo zasuti, jih močno solnce koj ožge in tako ali zastanejo v rašči ali pa kar vsahnejo. Zato je bolje, če se prvo obrezovanje vrši v takem času, ko solnce ne pripeka, torej zjutraj in zvečer, ali pa ko je oblačno.

Kakor hitro je ena vrsta obrezovanja, se morajo vse cepljenke spet prisuti kakor so bile poprej. Bolje je, če to delo dva opravljata, namreč da eden obrezuje, drugi pa da odsiplje in spet za obrezovalcem zasiplje.

Kakor ob prav pekočih urah, tako naj se to delo tudi ob vetrovnem času opusti, ker veter istotako cepiče naglo presuši, ter jih poleg tega še lahko odlomi.

Čez dober mesec se morajo koreninice v drugič na ravno kar opisani način obrezati. Pri drugem obrezovanju je že manj pazljivosti treba, ker vsi trtni deli so že bolj utrjeni in tudi ni treba sedaj cepičev tako prisuti kot prvič, marveč le do cepljenega mesta; in če so cepljena mesta z zamaški pritrjena, se prisuje še do zamaškov, da se tako vsi nežni deli solncu bolj privadijo ter bolj utrdijo.

Tudi je pri drugem obrezovanju, v slučaju da sta se cepič in podlaga močno zdebelila in da vez ni segnila, isto prerezati; pri zamaških pa žico preščeniti.

Med letom je treba trtnico večkrat pleti, da plevel cepljenke ne preraste in dalje se mora vsake 2—3 tedne škropiti ($\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ 0/0 galice), ker v trtnicah peronospora trte močno napada, osobito v trtnicah nahajajočih se bolj v vlažnih, meglenih krajih.

Kdor je pa vložil v trtnico takozvane potaknence (Stupfer), to

so 10—15 cm dolgi ključi, z namenom, da jih bode na zeleno precepil, to delo lahko že sedaj izvrši; seveda le, če so potaknencevi poganjki dovelj močni in če so dosegli visokost, da se jih more požlatniti 20—30 cm nad zemljo.

Taki potaknenci morajo dobiti količke, na katere se privežejo cepičevi poganjki, da jih veter ne odlomi. Tudi te požlatnitve treba pridno škropiti.

V matičnjaku, to je prostor, v katerem so zasajene le matrne ameriške trte, se morajo vsi poganjki pridno in večkrat k kolom privezovati, ker postanejo tako močnejši in bolj dozori.

Na vsaki trti naj se pusti po 3—6 najdebelejših poganjkov, vse druge naj se kar odstrani. Množina poganjkov je odvisna od starosti in krepkosti dotične trte.

Pri privezovanju naj se odstranjujejo vsi stranski poganjki ali zalistniki, ker ti so brez pomena in le jemljejo hrano močnejšim mladikam.

Ameriške trte škropiti ni ravno neobhodno potrebno, dobro pa je le, ker škropljene trte bujnejše rastejo in les bolj dozori. X.

Sadjarstvo.

Poprava hirajočih sadnih dreves.

Često se dogodi, da lepo rastoče sadno drevo prične zastajati v rašči, listje rumeneti in celo sadje odpadati. Če se pričnejo tudi vršički sušiti, je največkrat vzrok, ker pridejo korenine v trdo neplovito plast ali pa v kak drug, koreninam škodljivi kraj n. pr. v apnenico, z ogelnimi ostanki ali ometom napolnjene jame itd.

Nektere kratki prouzroči gori navedeni nedostatek tudi dolgotrajna mokrota. V tem slučaju se drevo samo ob sebi popravi, kakor hitro postane bolj gorko.

Največkrat pa tiči vzrok v tem, da drevo vsled primanjkanja potrebne hrane, oslabi. Je pač pri večini naših sadjarjev navada, da

drevju nikoli ne gnojijo; zato pa tudi mnogo dreves slabo raste, se jih lotijo razne bolezni, posebno pa če so razun tega še gosto sajena, kar je, žal, splošna navada, rodijo le vsako drugo ali celo vsako tretje leto in tudi pred časom izmrejo.

Gnojenje je torej kakor pri trtah in drugih poljskih rastlinah, glavni pogoj krepki rašči. Kdor v tem pravilno ravna, more vsako drevo v ravnotežju obdržati, t. j. da mu vsako leto kolikor toliko enakomerno rodi. Da sadno drevje eno leto dobro, drugo leto pa slabo obrodi, je edino nepravilno ravnanje z njim vzrok.

Ako se torej pojavijo v pričetku navedeni znaki pri rašči, se drevo prav kmalu popravi s tem, da se napravijo v širokosti drevesne krone, z železnim drogom po 40—60 cm globoke jame, ter vlije v te stanjšane gnojnice (pol vode pol gnojnice), ali pa v vodi razstopljenega čilskega solitra in sicer 3—5 kg na 100 litrov vode. Dobro je, če se ob enem doda še drugih umetnih gnojil, namreč kajnita ali mesto tega kalijeve soli ter Tomaževe žlindre ali superfosfata.

Tako pognojeno drevo v kratkem času spet ozeleni in oslabele sadje ne odpade več, marveč se lepo nadalje razvije.

Kdor želi, da bo drevo prihodnje leto dobro obrodilo, mora zagnojiti že julija ali avgusta meseca; če mu je pa na tem ležeče, da se drevo le popravi, t. j. da napravi mnogo krepkega lesa, potem naj gnoji po zimi. Po letu gnojena drevesa nastavijo mnogo krepkih cvetnih popkov.

Pravilno gnojenje sadnih dreves se vrši na ta način, da se izkoplje v širokosti drevesne krone v kolobarju po 40 cm širok in 40—50 cm globok jarek, nameče vanj kakih 30 cm na debelo razkrojenega gnoja in potem spet z zemljo zasuje. Tako gnojenje izda za 3—4 leta.

X.

Zakaj ne napreduje naše sadjarstvo?

Geslo: Čvrsto na delo!
(Nadaljevanje.)

Tako se je vzgajal reven, bolehav, z lišajem porasten drevesni material, ki je vsled slabe hranitve in vednega odjemanja listja potreboval 10 in več let, predno je dosegel potrebno višino 6—7 čevljev in debelino prsta, ker večina takega drevja ni kazala nobenega veselja do rasti in je prej ali slej napravila oporoko, zato je moralo veselje do saditve pri mnogih nujno ohrometi.

Vže sem omenil, kako je soditi o mišmašu raznovrstnih sadnih vrst. Pospešujejo ga posebno oni krošnjariji, ki hodijo okoli Vel. noči od sejma do sejma z butaro „sadnih šib“ (ki jim pravijo sadni pevcariji) na rami, niti sluteč, kakšne vrste da je drevje in ki z nizko ceno „lepih dreves“ zvajajo kmečko ljudstvo v past.

Želeti bi bilo v interesu mnogih, mnogih farâ, da bi imeli v vsaki vsaj po eno drevesnico, bodisi da jo napravi kmetijsko društvo ali posojilnično vodstvo ali šola, ali kmetijska podružnica.

En vzrok slabega napredovanja pri nas, kakor v vseh strokah, tako tudi v sadjarstvu je preveč teoretizovanja, pa premalo prakticiranja ali z drugo besedo: preveč besedij, a premalo dejanja. Koliko jih je pisalo o sadjarstvu samo iz teoretičnega stališča, da bi pokazali, da nekaj vedo o sadjereji, v praksi so pa storili toliko, kot nič.

In ker se niso opirali na praktično skušnjo, delali so večkrat velike kozle ozir najnavadnejših pravil praktičnega oskrbovanja ter so s svojimi nepreskušeniimi trditvami, podatki in priporočili delali hude zmešnjave mej ljudmi sadjarstvu gotovo ne na uslugo.

Predno se ločimo od neveselega poglavja o sedanjem sadjarstvu, mi bodi dovoljeno, ziniti še eno o konkurenci tujega sadja z našim, kar je zlasti od nesrečne

pogodbe z Laško pri nas huda coklja za napredek sadjarstva. Pa nesamo po laškem, celo po daljnem ameriškem sadju preti nevarnost našemu slovenskemu, ampak avstrijskemu izvozu sploh. To je konstatiral kmetijski svet na Dunaju lanske leto, kateremu povzemamo sledeče zaznamke.

Največ ameriškega sadja (jabolk) prihaja iz Amerike na Angleško in v Nemčijo. Angleška potrebuje silno veliko sadja, ker nižji kakor imenitni slojevi uživajo skoro pri vsakem obedu sadje, bodisi sveže, bodisi sadne konzerve itd.

Angleška je vpeljala, oziroma kupila od l. 1893.—1897., tedaj v 4. letih šest milijonov kvintalov samih jabolk in v l. 1898. je znašala vrednost importiranega sadja 99,800.000 kron.

Kako narašča uvoz ameriškega sadja na Angleško, kažejo nam sledeče številke. Leta 1893. je došlo le 480.000 bušljev, l. 1897. že 1,808.000 bušljev jabolk (bušelj = 36 litrov) in iz Kanade je došlo l. 1897. 1,021.000 bušljev jabolk.

Pa tudi v Nemčijo prihaja že mnogo sadja iz Amerike, in sicer l. 1897. je došlo 453.000 kvintalov v vrednosti nad 9,000.000 K.

(Konec prihodnjic.)

Mlekarstvo in sirarstvo.

Staro in vedno novo za gospodinjstvo.

V jedni zadnjih števil. mlekarškega časopisa podaja slavni mlekarški strokovnjak Martiny sledeča zlata pravila za gospodinjstvo in dekle, ki molzejo, pravila ki bi morala stati vdolbena na vsakih hlevskih vratih, pravila sicer stara po vsebini, vendar pa nova ozir izpolnitve pri našem ljudstvu in zato jih tu znova tiskamo z željo da bi se vtisnila v mnogospomin:

1.) Preskušaj molzne krave vsak teden po enkrat na njih mlečnost in vsaj dvakrat na mesec

določi množino tolšče v mleku. Vse krave, ki slabo molzejo odstrani in redi le krave izborne mlekarice.

2.) Krmi obilno in rabi le zdrava, za izdelovanje dobrega masla primerna krmila.

3.) Skrbi zgodaj spomladi in v jeseni dolgo za zeleno krmo. Ako krmiš z zeljnatim perjem in repo, dodavaj obilno prešanja, otrobov ali turščice.

4.) Sena in slame ne pokladaj nikoli mej molžnjo ali kratko preje, ampak vedno šele po molži.

5.) Skrbi za zdrav nastilj, ki ne sme biti nagnjit in trhlen.

6.) V govejem hlevu bodi zrak čist in brez prahu.

7.) Vime krav in vsa mlekarška posoda mora biti tako lepo čista, da se ne bo nikomur gnjusilo napiti se mleka takoj iz golide (žehtarja) ali dotakniti se kravjih sescev z usti.

8.) Ravno tako navajaj posle, da bo pri molži snažna, imela čiste roke, čisto obleko itd.

9.) Namolženo mleko urno iz hleva, če je moč ga takoj posnemi s centrifugo (ali kaj, ko je ta vrana pri nas tako bela), če ne ga pa vsaj v hladnem prostoru urno ohladi.

10.) Uravnaj proizvodnjo mleka, masla in tolstega sira tako, (s pomočjo primerne obrejevanja krav) da dobiš največ masla v oktobru, novembru, decembru neposredno pred božičnimi prazniki, najmanj pa od maja do julija.

—e—

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 61.: J. V. v Č. Le-tošnja spemlad je bil v mojem vinogradu zelo plesniv trs, kar nekake gobe so se videle pri očesih. Sedaj se pa to že nekako zgublja. Kaj je vzrok, da je tako napaden les?

Odgovor 61.: Točnega odgovora na to vprašanje Vam ne moremo dati, ker nam niste poslali napadenega lesa. Vse pa kaže, da je to le neka začasna bolezen, ki ne bode prouzročila nikake škode. Kaj enacega se opaža, če se trto premočno s frišnim,

malo razkrojenim hlevskim gnojem zagnoji, ali pa če trte rastejo v bolj vlažnem kraju. V tem slučaju se more naseliti na koreninah koreninski plesnivec, ki trto liki trtna uš popolnoma ugonobi.

Če je bolezen prešla še na liste, potem Vam svetujemo, da takoj celo trto dobro požveplate in poškopite.

Ako je pa trs napaden od trsne pršice (*Phytoptus vitis*), ki napravlja posebno na spodnji strani lista izbuhnine navzgor, potem je pa ta bolezen še manjega pomena.

Vprašanje 62.: J. V. v Č. Pri nas je tudi zelo v običaju, da se ljudje glede obdelovanja zemlje po luni ravnaajo. Trdijo namreč, da se v mlaju ne sme trt obrezovati, v starem mesecu pa da se ne smejo druga poljska dela opravljati, ker to baje vpliva na raščo rastlin.

Odgovor 62.: Luna je igrala pri starih ljudeh, z zastarelimi nazori res važno vlogo. Da se pa še sedaj najdejo ljudje, ki se po luni ravnaajo, je le obžalovati. Luna ne škoduje naj bo že mlada ali stara, pač pa si škoduje oni, ki se po njej ravna.

Če rastlinam dobro ne gnojite in če jih pravilno ne obdelujete, Vam tudi ne bodo dobro obrodile, sadite in sejajte jih pa v kateri luni hočete. Posebno je to omeniti o novih ameriških trtnih nasadih.

Vprašanje 63.: N. S. iz P. Ker so mi tu in tam hvalile tovarišice črni koren (*Schwazwurz*) kot izborna prikuho, sem zasejala spomladi gredice s to rastlino. Ker pa v knjigah, ki so mi na razpolago, ne najdem natančnejših podatkov o tem želišču, zato se obračam na sl. uredništvo „Nar. Gospodarja“ s prošnjo, da mi v prvi prihodnjih številkih blagovoli to pomanjkanje nadomestiti tem bolj, ker je želišče že močno razrastlo in je torej čas za uporabo vže tu.

Odgovor 63. najdete radi obširnejše zanimive vsebine, ki je za splošnost interesantna, mej rednimi članki prihodnje številke.

Vprašanje 64.: F. K. G. v. Pišete, da imajo Vaši prešiči garje in želite sredstvo, kako bi bilo možno jih odpraviti.

Odgovor 64.: Uzrok garij je premnogokrat nesnaga v hlevu, kateri se premalokrat izkida. Zdravju mladih živalij posebno ugaja, ako je mogoče jih večkrat na prosto, posebno na pašo izpuščati, kjer posebno blagodejno vpliva nanje solnčna gorkota. Malokrat bodo imeli taki prešiči izpuščaaje,

ki so na paši. Garje se mnogokrat odpravijo, ako se umivajo prešiči z zajfnico in namažejo s surovim maslom. V mnogih slučajih pa je najbolje živinozdravnika poklicati, ki Vam na lici mesta sprevidi bolezen, določeno sredstvo zapiše in Vas obvaruje pred izdatno škodo.

S e j m i.

Na Kranjskem:

- 11. junija v Senožečah.
- 13. „ v Starem trgu pri Poljanah, Polhovemgradu, Bruniku, na Hotemažah, v Zdenski vasi, Trebnjem in v Žireh.
- 14. „ v Hotedersici.
- 15. „ v Kočevju in Jagnenci, v Dobu, Št. Vidu pri Zatičini in pri Vipavi.
- 17. „ v Premu, v Št. Vidu pri Blokah, v Bučki.
- 18. „ v Zalogu.
- 19. „ v Rovišah.
- 21. „ v Moravčah in v Lašičah.
- 23. „ v Tržiši.
- 24. „ v Št. Jurji pri Svibnjem, v Čermošnjicah, Matenji vasi, Drnovem, v Loki, Bistrici, (Bohinju), Rovtah (Planinski kant.), na Mirni, v Češnjicah, Ribnici, Višnji gori, Šent Juriju.
- 27. „ v Strugah pri Cirkvi.
- 28. „ v Radečah.
- 30. „ v Mozeljju, v Zagorji (za Savo), v Mirni peči, na Mali gori, pri Sv. Mohorji in na Rakeku.

- 1. julija v Dvoru, Št. Janžu na Dolenjskem pri Radečah, v Ljubljani in v Trnovem, v Vel. Gabru, v Žireh.
- 2. „ v Črnomlju, v Št. Gothartu v Srednji vasi v Kočevski reki.
- 5. „ v Vidmu poleg Krke.
- 8. „ v Polšnjiku, Slančjem vrhu in na Travi.
- 9. „ v Tirni.

Na Štajerskem:

- 13. junija v Brežicah pri Sv. Duhu, v Ločah, v Št. Janži (pri Taberzi), v Rogatecu, v Žavcu.
- 15. „ pri Sv. Barbari, v Kostrivnici, Mozirji, Lansbahu, na Planini, pri Sv. Rozaliji in pri Sv. Vidu (blizu Ptuja).
- 21. „ v Buče in Vrenška gora.
- 22. „ v Št. Jurju ob južni železnici, Sevnici (na Savi), Šoštanju, v Poličanah.
- 24. „ v Št. Jurju (p. Tabrom), Konjicah, na Laškem, pri Sv. Lenartu (slov. Gor.) v Podsredi (Hörberg), Setalih, Strasi in na Ljubnem.
- 29. „ v Gomilnici.
- 30. „ v Olimlji, Rajhenbergu in spod. Polskavi, v Žrečah.

- 2. julija pri Noviščtiti (na Ptujski gori) v Pletrovčah na Tinskem, pri Sv. Tinu in v Vildonu.
- 4. „ v Marenbergu, v Vojniku, na Rečici, v spod. Kostrivnici.
- 8. „ v Lembergu.
- 10. „ na Dobovi.

Na Koroškem:

- 10. junija v Pliberku za živino.
- 14. „ v Oberdravberzi.
- 16. „ v Traberku in v Grajfenberzi.
- 24. „ v Puštanji.
- 28. „ v Grajfenberzi.
- 30. „ v Pontafelnu.
- 2. julija v Kaplji.

Na Primorskem:

- 13. junija v Medeji (Karm. k.), v Kobaridu za blago in živino.
- 23. „ v Komenu.
- 24. „ v Ajdovščini, Št. Ivani (Duino), v Poljunci za blago in živino.
- 25. „ v Korminu (3 dni).
- 17. „ v Pavjeru.
- 28. „ v Kastelnovi (Nov. gr.).
- 30. „ v Terčetu (Videm. k.), in v Št. Petru (Videm kant.), v Opu.
- 3. julija v Brezovici.
- 4. „ v Rifenbergu.
- 6. „ v Jelšanah.

Hranilnica in posojilnica v Marezigah pri Kopru

ima mnogo pristnega črnega vina liter od 18 do 24 kr. in Refoška liter od 25 do 35 kr., prosto postaja Trst ter vabi konsumente za nakup.

Kmetijska zadruga v Št. Ilju pri Velenju

prideljuje že čez pol leta prav fino surovo maslo. Ker še stalnih odjemalcev nima, priporočamo isto prav toplo, da se odjemalci zglase. — Podpirajmo slovenska podjetja, posebno ubožega kmeta.

Priporoč se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbam zvonov.

Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Pluge, osipalnice, okopalnice, najbolj sestavljene in najboljša štajerskega železa, izdeluje Matej Bregant v Orohovesi pošta Rače (Kranichsfeld).

18 lepih jorkširskih prascev

ima na prodaj Matija Vidmar, posestnik v Št. Jurji pri Kranji.

Svim naročiteljem vina nazna-
njam, da
več u naši vasi nemamo vina za prodati,
nego se vroče priporočamo za bodoče, ker
jako lepo kaže. To namesto posebnih od-
govorov. Josip Gojtan, župnik. Kašćerga-
Trviz-Istra.

4 gepeljne, 4 mlatilnice in 4 slamoreznice

že rabljene in še v do-
brem stanu bodo se pro-
dajale potom licitante 8. julija 1901 pri
Janez Kavčič-u, kovaču v Kosezih nad
Ljubljano. Stroji se tudi vsakemu po
volji preuredijo.

Tko želi, da svojo obitelj oskrbi pravim
i naravnim dalmatinskim vi-
nom, neka se obrati na podpisanog Juraj
Gamulin, Jelsa — otok Hvar, Dalmacija.

Kmetijsko društvo v Vipavi

oskrbuje svojim članom:

- 1.) Vse potrebščine za vinogradništvo:
žveplo, galico, gumico, škropilnice, ce-
pilno orodje, orodje in stroje za kme-
tištvo, dalje vsakovrstna semena in
umetna gnojila.
- 2.) Pridelke t. j. vino kolikor možno raz-
prodaja ter vabi p. n. kupce v nakup
vina, ter opozarja na izpremenjeni
razglas med inserati.

Kmetijsko društvo v Vipavi ima na prodaj cepljene trte

na ameriški podlagi Portalis požlahtnjene
kraljevine, ital. rizling, španjol, pinelo in ru-
landec po 14 vinarjev komad,

Kmetijsko društvo v Gorjah pri Bledu na Gorenjskem

ima na prodaj železne izdelke kakor: sekire,
krampe, capine, lopate, živinske zvonce prav-
lične in dr.

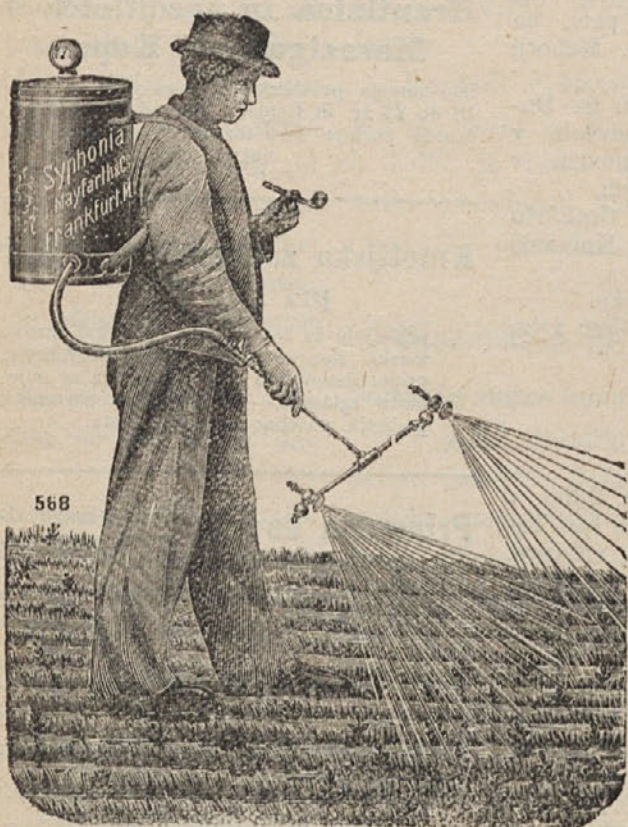
Dne 11. t. m. nastal je v
mestu Oleseyce v Galiciji silen
požar, ki je v dolžini 7 km iz-
vzemši 8 poslopij popolnoma uni-
čil ta kraj in še dvoje bližnjih
vasi. Požaru izpostavljena je bila
v tamošnji hranilnici in posojilnici
skozi več ur tudi železna blagaj-
nica, katero je izdelala dunajska
tvrdka M. Adlersflügel. Ko se je
blagajna ohladila, so jo odprli in

v veliko veselje posojilničnih
članov bila je vsebina, ki je ob-
stajala iz denarja, knjig in listin
popolnoma nepoškodovana. Tako
se je izdelek te dunajske tvrdke,
kakor že opetovano, zopet vrlo
dobro obnesel.

Pri otvoritvi letošnje konjske
razstave v c. kr. Pratru na Du-
naju razkazoval je gosp. inženjer
Quinz ekselenci gospodu polje-
delskemu ministru od njega raz-
stavljene patentovane Lanzove po-
snemalnike za mleko. Njih pre-
prosta in ob enem duhovita kon-
strukcija je vzbudila občno pri-
znanje; zlasti ugodno so se iz-
rekli navzoči veščaki o takozvanem
„bobnu“, ki ima velike prednosti
pred vsemi drugimi sličnimi stroji,
katerih deli so zanamovani s šte-
vilkami.

Zatiranje kreše z brizganjem zelene galice.

S Syphonia-brizgalnico, od Ph. Mayfarth & Comp., Dunaj II. Taborstrasse 71.
Vodja kmetijske šole v Wohwinkel-u, Jösting poroča: Lansko leto napravil sem pri 6
kmetih poskuse in sicer nalašč na ovseni zemlji. Najmanjši prostor meril je 2 orala. 2 njivi
bili sta s krešo in ogerščico tako zelo porasteni, da sta jih posestnika že mislila preorati. Jedna

teht njiv bila je pred nekaj leti,
ko je bil na njej tudi oves vsejan
ravno vsled tega preorana. Po-
skusi, katere sem po pravilih mo-
jega tovariša Schultz v Soest-u
napravil, kažejo, da se kreša ali
oherščica s tem uniči, ali pa vsaj
tako oslabi, da žitu več ne škodu-
je, če se pravilno brizga. Briz-
ganje vrši se najbolje s 15%
močno tekočino zelene galice, t. j.
15 kg zelene galice v 100 l vode
vendar tudi ne škoduje ovsu 20%
zelene galice. Svetovati je, zeleno
galico raztopiti v mrzli vodi. Čim
manjša (mlajša) je kreša, tem
bolj je občutljiva pri zatiranju z
zeleno galico, tudi se mlada kreša
toliko lažje zamori s zgodnjim
brizganjem, ker je žito še tudi
mlado, t. j. majhno, in je še ne
pokriva. Brizgati pa se mora naj-
pozneje takrat, ko začne oves
steblo delati. Nadalje naj se brizga
le pri suhem vremenu, in pa če
je žito suho, tako n. pr. ne zjutraj,
ko je vse rosno. Rastlina, lepo
poskropljena pri solnčnem svitu
v popoldanskem času, pokaže že
zvečer temne lise, ki zginejo v
3—4 dneh. Ovsu škropljenje ne
škoduje, če tudi konci peres, kamor
pade kaplja tekočine, porumene,
ker na njih mesto zrastejo kmalu
nova. Pri tu omenjenih poskusih
rabila se je „Syphonia“-brizga-
lnica, katere tekočino z najtanjšimi
curki brizga iz sebe. V jednom
jutru se je porabilo nekako 100 l tekočine. Priporoča se z nekako pol tako naglo, kakor pri
sejanju, hoditi, in sicer ne več kot 1 m široko prekoračiti, ker sicer veliko teh rastlin ne zadene.
Ker pa obleka in črevlji tudi trpijo vsled zelene galice, je svetovati, kar najslabše obleči in
obuti. Če se pa na kakih krajih ni dalo zatreti, je znamenje, da se brzkone ni zadosti poskro-
pilo. Tudi pri tukajšnjih poskusih so se v začetku delale napake, kar je pokazal neuspeh.
Osobito rado se škropi prehitro, ali pa preširoko. Tako n. pr. so se pokazale na polju, ki je
bilo zelo porašeno s krešo, v času ko kreša cvete, zopet rumene lise. Oves se je popolno otel
in rodil dober sad. Po mojih skušnjah zamorem na ta način škropljenje toplo priporočati.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Informacije o rumunskih trgovcih.

Kraljevi rumunski konzulat v
Trstu poroča tukajšnji trgovski in
obratniški zbornici, da je kraljevo
rumunsko ministerstvo naročilo
rumunskim trgovskim zbornicam,
da imajo vsakemu, ki popraša,
dati pojasnila (v nemškem in fran-
coskem jeziku) glede razmer tr-
govcev v njih okrajih. Kdor želi
torej informacije o rumunskih tr-
govcih, naj popraša trgovsko zbor-
nico dotičnega okrožja. Na ru-
munkem so trgovske zbornice v
Bukareštu, Braili, Galacu, Jassy,
Krajovi, Pitesti, Ploesti, Focsani,
Botosani in Konstanci.

Obrt.

Poročila obrtnih nadzornikov

za IV. nadzorni okraj s sedežem
v Gradcu, kamor spada del Šta-
jarske in Kranjske, povzamemo:
Obrtni nadzornik g. dr. Valentin

Pogatschnigg dobil je naslov in značaj vladnega svetnika, g. Edmund Ehrenhofer postal je komisar obrtnega nadzorstva. Izvršili so v tem okraju 1001 inšpekcijo v 959 obrtnih obratih, izmed teh 9 inšpekcij po noči in 8 ob nedeljah. Izmed pregledanih obratov bilo je 366 tovarniških in 363 brez motorja. Delavcev je bilo v pregledanih obratih 35.610. Ukrenilo se je potrebno glede ventilacije delavskih prostorov, glede stranišč in glede delavskih stanovanj. Nezgod je bilo 2134, izmed teh 1985 na Štajarskem in 148 na Kranjskem. Mlinarska obrt je v zadnjem letu zelo nazadovala, ker je veliko trpela vsled konkurence od strani Ogerske.

Računski sklep krojaške zadruge v Gorici za l. 1900.

V letu 1900. je pristopilo 20 novih udov, izstopilo pa 13. Deležev je bilo priglašanih 77, odpovedanih pa 20. Stanje koncem leta 1900. je: 286 udov s 680 deleži.

Načelnštvo je predložilo letne račune občnemu zboru dne 18. aprila t. l. Občni zbor je predložene račune soglasno potrdil. O vporabi čistega dobička je načelnštvo predlagalo in občni zbor je sklenil, da se od svote 2710 K 68 vin. določi:

podpornemu zalogu 1000 K — v
poslovodju . . . 200 „ — „
načelnštvu . . . 150 „ — „
„Šolskemu Domu“ 250 „ — „
rezervnemu zalogu 1110 „ 68 „

Priporoča se slovenskemu občinstvu velika zadruga prodajal-

nica v Gosposki ulici šte. 7 v Gorici.

Račun rezervnega zaloga:
Iz dobička l. 1899 876 K 45 h
Iz dobička l. 1900 1110 „ 68 „
Svota . 1987 K 13 h

Račun podpornega zaloga:
Iz leta 1899 . . 1000 K — h
Podeljeno podpora . 50 „ — „
Dne 31. dec. 1900 950 K — h
Iz dobička 1900 se
prišteje . . . 1000 „ — „
Svota . 1950 K — h

Zadruga torej dobro napreduje.

Bilanca.

Aktiva			Pasiva		
	K	h		K	h
Blago inventure . . . 96557—			Zadružni deleži do 31. decembra 1900	26996	20
Upadek 5 % 4827-85	91729	15	Najeta posojila	21520	—
Oprava v prodajalnici 4009-10			Pasivni krediti	48402	92
Upadek 10 % 400 91	3608	19	Obresti zadružnih deležev	1808	71
Aktivni krediti . . . 7379-16			Dolžne obresti	50	—
Upadek 5 % 368-06	7010	20	Dolžna stanarina	400	—
Vrednost tiskovin	40	—	Podporni zalog	950	—
Naloženi denar	44	—	Reservni zalog	876	45
Obresti pri poštni hranilnici	9	04	Čisti dobiček	2710	68
Obresti pri „Ljud. posojilnici“	249	07			
Gotovina v blagajni	1025	31			
	103714	96		103714	96

ZADRUGA

Glavna skupščina „Gospodarske zveze“

Dne 28. maja t. l. dopoldne se je v veliki dvorani „Katol. doma“ zbralo lepo število odličnih kmetovalcev naše dežele in nekaj drugih prijateljev slovenskega gospodarja. Vršila se je glavna skupščina „Gospodarske zveze.“ Zborovanje, na katerem je bilo zastopanih lepo število slovenskih zadrug, je otvoril predsednik drž. posl. dr. Ivan Šusteršič, ki je podal kratek pregled društvenega delovanja kot centralne zadruge ter vzpodbujal zaupnike k agitaciji in pridobivanju mnogobrojnih rednih članov, vsaj imajo pri „Zvezi“ izredne udobnosti ne samo zadruge, ampak tudi redni člani. „Zveza“ si je sedaj

pridobila ugodne zveze pri nakupovanju blaga, poleg tega „Zveza“ preskrbuje svojim članom tudi brezplačen pravni svet in člani dobivajo brezplačno lepo razvijajoči se strokovni list „Narodnega Gospodarja“. Gospod predsednik koncem svojega nagovora še enkrat prav iskreno pozdravlja na skupščino došle zadružnike ter jih navdušuje k vstrajnosti, delu in neumorni agitaciji za dobro in pravično stvar.

Na to je dobil besedo ravnatelj „Gospodarske zveze“ g. Jos. Jeglič, ki je poročal:

Tekom leta 1900 je pristopilo „Gospodarski zvezi“: 36 hranilnic in posojilnic z deleži I. vrste, 34 hranilnic in posojilnic z 42 deleži II. vrste, 33 konsumnih in kmet.

društev z deleži II. vrste, 25 trgovcev, 11 obrtnikov in 1197 rednih članov. Ob novem letu 1901 je pristopilo 200 rednih in 10 trg. članov, 28 zadrug z deleži II. vrste in 1 zadruga z deležem I. vrste.

Računski zaključek kaže, da se delovanje „Gospodarske Zveze“ živahno in uspešno razvija. Drži se pri vsem svojem poslovanju načela, da ni sama sebi namen, marveč da je njen jedini smoter, gojiti, širiti in podpirati zadružništvo med našim narodom. V tem oziru pa stoji osamljena, navezana na lastno moč. Dejanskega zanimanja avtonomnih oblastev, zlasti dež. zastopa, za povzdigo zadružne ideje med produktivnimi stanovi, katero

opazamo po drugih deželah, ne čuti „Zveza“ nikjer, pač pa skuša oviranje, malostno nagajivost in naravnosten boj pri vseh svojih korakih.

Zrastla je iz lastnih močij. Da sklepa preteklo leto z razmerno majhno izgubo, se potemtakem ni čuditi, tem manj, če se pomisli, da ta izguba pomenja v resnici investicijske stroške, ki niso izgubljeni, marveč se bogato nagrade v bližnji bodočnosti. Vse posamezne panoge Zvezinega gospodarstva so gmotno dobro pokrite, razen revizije in „Narodnega Gospodarja“. Temeljita revizija pospešuje razvoj posamnih zadrug in obeta v urejenem plodonosnejšem njihovem delovanju mnogo sadov, katerih bo deležna tudi „Zveza“. Pri reviziji ne smemo varčevati. Ponosni smo, da izvršuje naša Zveza v ogromno korist združenih zadrug in rednega združnega poslovanja sploh točno, vestno revizijo. Po vsej pravici smatramo stroške zanjo, ki so začetkom nujno precej veliki, za investicijske izdatke.

Ravno tako se lahko z veseljem oziramo na svoje glasilo. Njegovi strokovni spisi so praktiški in temeljiti. Smisel za združništvo se širi po njem in s tem raste tudi Zvezina moč. Da se prvo leto ni pokrilo z lasnimi dohodki, je umljivo samo po sebi. Z mirno vestjo pa gledamo v prihodnost in smo prepričani, da bo kmalu stal na trdnih lastnih nogah.

Porodne bolečine „Gospodarske Zveze“ so končane. Uprava posluje sedaj tehniško do pičice pravilno in strokovno temeljito. Prijatelji združništva se vesele Zveze in njenega delovanja; njihovo število narašča. Pogoji njenega obstoja so zagotovljeni; njena potreba je vsak dan razvidnejša. Tudi pošteni nasprotniki morajo priznati, da je v naši „Gosp. Zvezi“

lep kos težkega, a sila koristnega in naprednega gospodarskega delovanja med slov. narodom.

V zaupanju na božji blagoslov na plemenitost in korist svojih namenov in na podporo vseh prijateljev gospodarskega napredka po povzdigi združništva hoče nadaljevati svoje delo.

Potem podrobno poroča o rač. zaključku.

Ako se od primanjkljaja K 10.547.43 odtegne glavnica K 4453.04, ostane še efektivne izgube K 6094.93. To je jako ugoden rezultat za prvo leto. Vstanovitve vsake zadruge ali trgovine stane za prvi čas mnogo žrtev, kar skupščinarji iz lastne izkušnje dobro vedo. Troški za popotovanje so precej visoki, a neobhodno potrebni za vpeljavo trgovine in izvoza. Zveza ima sedaj svoja zastopstva v Parizu, Bordeaux, Berlinu, na Dunaju, v Trstu, Pulju in popotnega zastopnika za Goriško, Istro in Dalmacijo. Urejena so ta zastopstva tako, da ako bo tendenca količkej ugodna, bomo lahko vse za izvoz namenjene kmetijske pridelke oddali, in upam, da se bo svota za prodane pridelke kmalu potrojila. — Promet „Zveze“ znaša 2.583.778 K.

Nato nadaljuje poročevalec g. ravnatelj Jeglič:

Častiti zborovalci! Kakor sem v poročilu omenil, imamo opravičeno nado, da se bo promet kmetijskih pridelkov v bodoči sezoni potrojil, to pa le, ako nas bodo čislane zadruge stanovitno podpirale. Zadruge nam morajo pravočasno, še pred žetvijo naznati približno količino pridelkov, kateri so namenjeni za prodaj, poročati takoj, kake cene nudi konkurenca. Prosim jih, da nam na naša vprašanja natančno in precizno odgovarjajo, ako treba tudi brzojavijo. Lahko se zgodi, da se velika množina pridelkov naznani, potem se pa pokaže, da je bila n. pr. le četrtinka naznanjenega pridelka na razpolago. Tako lahko nastane

nejo sitnosti ali celo izguba. Kake nepravilike se lahko zgodijo, uvidimo takoj, ako pomislimo na dobave, ako se naznani od strani zadrug velika množina blaga, a ko je treba dobiti, ni dobiti ali sploh blaga, ali pa le za tretino previsoko ceno.

Torej treba, da taka naznanila točno vsebujejo le resnično obstoječo zalogo.

Pri nakupovanju pridelkov morajo čislane zadruge na to gledati, da kupijo blago toliko ceneje, kolikor stane vožnja do bližnje postaje ali bližnjega trgovišča, kamor člani navadno prodajajo svoje pridelke. Zaradi silne konkurence iz Galicije in Štajerske se morajo zadruge z malim zaslužkom zadovoljiti, imajo pač člani s tem že veliko korist, ker zadruge pošteno tehtajo. Embalaža, ovoji in vreče morajo biti taki, kakor so za izvoz v navadi; pripetil se je slučaj da se je fižol nabasal v stare vreče, posledica je bila, da so se morale dati nove vreče, ker so se stare pri prevažanju strgale, povrh še delo, torej pri tem ni umestno varčevati. Fižol mora biti čist in ne sme imeti čez 2% izvržka, posebno pa svarim, da se ne nemeša plesnivih zrn, kupec stavi blago na razpolago, ako se to zgodi in po pravici zahteva kupec odškodnino, ker se mu ni dobro blago poslalo. Nastane ogromna škoda za prodajalca v gmotnem oziru, še huje je pa, ker se izgubi zaupanje, prosim torej da se z vso pazljivostjo in natančnostjo ravna.

Mlekarske zadruge opozarjam posebno na to, da si napravijo za pošiljanje čajnega sur. masla poleti lahke zabojčke n. pr. take kakeršni se rabijo za drože; za zimo pa treba napraviti papirnate kartone, kateri stanejo 6 do 7 krajcarjev komad, ti so lahki in jako lični, prihrani se mnogo poštne in mlekarna, katera ima lične omote, pridobi si s tem ugled pri

odjemalcih. Napačno je, zaradi nizke cene slab pergament in papir kupovati, kateri ni čisto bel in ne drži telšče, blago silno trpi, ako je v takem papirju in kupci niso zadovoljni. „Gospodarska Zveza“ ima v zalogi jako fin, popolnoma bel pergamentni papir, kateri se v največji vročini ne prepoti, ravno tako preskrbi Zveza kartone ali pa zabojčke. Da se maslo ravno tisti dan dpošlje, za kateri je naročeno, je velikega pomena. Vsak kupec ve, kedaj ga bo rabil in ga ravno za tisti dan naroči. V kako zadrego pride, ako blaga ni določeni dan; zopet je posledica, da se izgubi za vselej odjemalca.

Brez točnosti ni moči v trgovini doseči uspehov.

Preidem na način nakupa blaga. Ako hočete, da se združništvo ojači, da se izognete marsikaterim neprilikam in da pridobijo tako zadruga kakor „Zveza“ med trgovskim svetom tisti ugled, kateri jim pristaja, je nujna potreba, da se „Gosp. Zveze“ trdno oklenete, in bodite prepričani, da slednja vse stori za večjo korist in ugodnost zadrug. Stopili smo v trgovsko zvezo s prvimi tržaškimi tvrdkami in imamo vedno vsakovrstnih vzorcev na razpolago, katere zadovoljni pošiljamo, da se častite zadruga prepričajo, da smo s cenami vedno v soglasji z Trstom. Za blago za obleke imamo 3 izvrstne trgovce, kateri z novim, ne preležanim, in za vsaki kraj primernim blagom po izrednih cenah postrežejo. Ako naročite blaga pri agentih ali tvrdkah, ki ni tako, kakor je pri nas v navadi, trpite trojno škodo, izgubo na obrestih, člane odbijate, da si morajo drugod blago iskati, Vam pa neprodaljivo blago leži v prodajalni in se pokončuje. Prosim Vas v Vašem interesu, da se trdno oklenete v vsih slučajih „Zveze“, ne naročujte blaga pri naših največjih nasprotnikih. „Zveza“ Vam bo dobavila blago,

da bo gotovo zadovoljilo Vaše člane in to po zares kurentnih cenah. S tem tudi „Zvezi“ opomorete, da lažje in bolje proda Vaše pridelke.

Ker „Zveza“ namerava napraviti praktični kurz za združno knjigovodstvo, torej ne bom sedaj o knjigovodstvu govoril. Na eno stvar hočem še opozoriti, katera ne zadeva poslovođe, marveč gosp. načelnike in to je blagovni sklep ali kupovanje blaga na dobavo. V prvi vrsti je častitim zdrugam ta način kupovanja odsvetovati. Skušnja namreč uči, da ako se enkrat zasluži se pa potem desetkrat izgubi, ker cene večinoma niso odvisne od množine pridelanega blaga, temuč od špekulacije velikih trgovcev. V žetvi cene pritisnejo a potem, ko je večina pridelkov pokupljenih z raznimi manipulacijami cene kviško spravijo, in je zbog tega za vsakega, kateri ni na centrali trga, špekulacija velika nevarnost. Ako se pa že kupi, se pa mora natanko kupne pogodbe držati, n. pr. ako blago v ceni pade, pa bi ne hoteli blaga prevzeti z raznimi izgovori, to ni umestno in ne možato; kar se kdo zaveže, mora tudi izpolniti brez ugovora, drugače pretijo tožbe in stroški. Ravno tako je v nasprotnem slučaju potreba natančno paziti, da se o pravem času blago odpokliče. Zaključek kakor smo mi na petroleju ponudili je pa le v korist kupca in brez vsake nevarnosti, ker se garantuje, da ako pade, se tudi ceneje računa. Če se kupi blago od potovalca in ta da naročila podpisati, je treba pazljivo ves listek od točke do točke prebrati. Primerilo se je že v več slučajih, da je potovalec več zapisal kakor naročeno, ko je blago prišlo, so dotične zadruga reklamirale, a prodajalec se je opiral na podpisano naročilo in treba je bilo blago prevzeti in plačati, toraj pozor v takih slučajih, sploh pa Zvezino načelstvo vedno in vedno pripo-

roča, da naj gospodje načelniki osebno naročajo blago in zagotovljeni bodite, da bo to vedno v korist zadruga.

Na to so se soglasno odobrili računi.

Zvezin revizor g. Pelc poroča o v l. 1900 izvršenih revizijah. Konstatuje, da je ugodno stanje združništva, in zavrača napade nasprotnikov kot popolnoma neutemeljene. Šiba pa pomanjkljivosti poslovanja pri posameznih zadrugah in pozivlje združna vodstva, naj se v vsakem oziru strogo držé pravil in skrbno pazijo na najnatančnejše poslovanje.

Tudi malo birokratičnega poslovanja se ne smemo strašiti. Potem tudi nasprotniki ne bodo dobili orožja za napade.

Opominja nadalje zadruga, naj bilance, predno jih izdajo, pošljejo „Gosp. Zvezi“ v pregled. Zgodilo se je, da je letni račun zadruga, ki pa ni član „Gospodarske Zveze“, prišel v redakcijo „Slov. Naroda“, ki bode ta račun te dni raztrgal. Če bi bila ta zadruga član „Zveze“ in bi svoj račun preje poslala „Gospodarski zvezi“ v pregled, bi gotovo ne bilo opravičenega vzroka za napade, ki se bodo gotovo obračali proti združništvu sploh, akoravno druge zadruga za vse račune niso odgovorne, kakor tudi „Zveza“ ne!

Konečno g. revizor omenja, da žalibog nadzorstva posameznih zadrug često ne izvršujejo svojih dolžnostij. Marsikojih neprilik bi ne bilo, ako bi nadzorstva in računski pregledovalci strogo izvrševali svojo nalogo.

Načelstva so sicer povsodi v poštenih rokah. Toda zmota je človeška. In te zmote zasledovati ni samo stvar članov načelstva, temveč tudi stvar nadzorstva oziroma računskih preglednikov.

Naloga „Zvezine“ revizije bi bila bistveno olajšana, ako bi združna nadzorstva zadostila svojemu smotru.

O umetnih gnojilih, o umnem pridelovanju krme in o mlekarstvu je na to predaval g. Al. Bergant.

Iz njegovega predavanja povzamemo tu le glavne misli.

Podlaga vsakega pravilnega gospodarstva je le domači gnoj, na katerega se žal premalo pazi. Umetno gnojilo je le pomožno gnojilo, katerega se poslužujemo takrat, ako nam hlevjeka primanjkuje, ali pa v onih slučajih, kadar hočemo doseči izredno dobro letino. Pri nekaterih rastlinah, kakor n. pr. pri pesi ali pri zelju, moramo poleg domačega gnoja rabiti še umetno gnojilo. Ravno za srednja in mala posestva, ki nimajo veliko zemlje, je treba gledati, da kolikor možno veliko na enem prostoru pridelajo. Po redilnih snoveh, ki so v hlevjeku, razdeljujemo umetna gnojila v 4 važne oddelke:

- a) fosfate,
- b) kaljeva gnojila,
- c) dušičnata gnojila,
- d) apnena gnojila.

Vpliv umetnih gnojil je odvisen od tiste redilne snovi, ki je v najmanjši meri v zemlji koreninam dostopna, kar je poročevalec dokazoval s podobami.

Priporoča se žlindro in kaljevo sol rabiti na travnikih pri domačej detelji, lucerni; solitar za oslabela žita, kakor tudi superfosfat poleg hlevjeka pri okopavinah za izvanredno dobre letine pri žitu, važna je gnojitev ajde z amonijaksuperfosfatom, ki da izvanredne pridelke itd.

Podlaga dobre živinoreje je zadostna krma. Le malo kmetovalcev se more ponašati z dobrimi travniki. Zato mora biti kmetovalčeva skrb, da slabe travnike zboljša z rabo umetnih gnojil in s posevanjem dobrih trav; pri pomanjkanju krme je pa treba njive v travnike spremeniti, za kar se dobe v trgovini izvrstna semena. Da ima zima dovolj dobrega sena, se priporoča posebno pridelovanje lucerne.

Ako je zadostno krme, tedaj

je tudi lahko misliti na izboljšanje živinoreje in na ustanovitev mlekarne, kajti sama prireja premnogokrat več stane, kot se pozneje za žival dobi. Prvotne mlekarne so bile ustanovljene le na proizvodnjo sira, kar je v mnogih slučajih najboljšje, ako je možno delati dober sir in more ljudstvo več mesecev čakati na denar.

Nekoliko slaběji, toda hitreji promet je s surovim maslom, za katerega so že nekatere mlekarne ustanovljene. Ako se dela samo surovo maslo, bi bil mlekar nam obstanek zagotovljen, ako se strankam za mleko toliko izplača, kar se iztrži za surovo maslo. Posneto mleko naj stranke odzamejo za gotov znesek, ki naj služi v pokritje režije. Kar bi preostajalo na dohodkih, se ob letu med ude razdeli.

Razgovor o lesni izvoznici z drugimi. O tem je poročal g. dr. Jan. Ev. Krek, razvijaje te le misli:

Kranjska dežela in sploh alpske dežele, v katerih prebivajo Slovenci, so na slabem. Toliko ne pridelujejo, kolikor potrebujejo. Več se uvaža, nego dovaža. Samo živino in les prodajajo v večji meri izven svojih dežel. Les je poglobitnejši, nego živina. Velika škoda je, da se je gozdarstvo dozdej smatralo le za panogo velikih posestev. V tem oziru se mora izpremeniti. Treba je urediti proizvodnjo in prodajo lesa tako, da bo v korist tudi manjšim posestnikom.

I. Proizvajanje se mora vršiti primerno znanstvenemu napredku. Nasajanje, čiščenje, urejanje gozdov se mora v vseh ozirih zboljševati.

II. Prodaja lesa obsega tri glavne vrste: a) prodajo za domači trg; b) propajo lesa za domače papirnice in c) prodajo v inozemstvo; pri nas pred vsem preko Trsta v Egipt.

Žeza domači trg posredujejo tuji trgovci. Domačinov je malo. In

taki tuji trgovci ohranjajo doma za stavbeni les, mizarstvo i. t. d. navadno najslabše blago, bolje gre vse iz dežele. Proizvajavci nimajo sedaj v tem oziru nobene moči. — Papirnice porabijo ogromno silo blaga. Sila dobro jim gre. Delnice njihovih društev imajo neprimerno visok kurz. Kmetič, ki pustoši zanje svoje gozde, ne čuti tega. Prodaja je tudi tukaj brez vsake organizacije. — V inozemstvu je trgovina zelo malo znana. Kar vemo, se imamo zahvaliti požrtvovalnosti svojega rojaka g. dr. Pečnika, zdravnika v Aleksandriji, ki je ob velikih svojih stroških študiral to vprašanje in je opisaval svoj čas v Soči, posebej pa lansko leto za vporabo slovenskih poslancev priobčil obširno in temeljito študijo. V nji opisuje križevno pot, po kateri hodi naš les, predno pride od proizvajalca do konsumenta. Dokazal je, da sloni vsa lesna trgovina preko srednjega morja, na nezdravi podlagi. Tržaški trg nima sam nobene neposredne zveze z egiptovskim trgovom. Tam nastopajo popolnoma nove moči. Do 150 % dražje plačuje tamošnji konsument les, nego ga prodaja naš kmet.

Gledé na les je treba, da se zgiblujemo. Kaj naj store dežele in država, nas tu v prvi vrsti ne zanimlje. Gospodarske zveze shod naj razmotriva vprašanje, kaj morejo pomagati zadruga. V tem oziru je mogoče to-le:

a) Posojilnice naj pomagajo, da se ne bo mlad, nedoračen les prodajal. Širijo naj zavest, da les v gojzdu do gotove dobe mnogo več nese, nego je treba plačati obresti v posojilnici. Gozd je tudi najboljše poroštvo.

b) Zadruga naj skrbe za potreben strokoven pouk o gozdarstvu. Potrebovali bi seveda dobre knjige. „Narodni Gospodar“ naj se ozira na to stroko. „Slovenec“ in „Domoljub“ sta zadnji čas razorala že nekaj krèpkih brazd v to ledino. Čast g. Demšarju

za to. — Zadruga naj pa tudi kupujejo gozde, kjerkoli bi bila nevarnost, da pridejo v tuje ali špekulantske roke. Pri gozdih je skupno gozdarstvo najložje, pa tudi najprimernejše. Kupujejo naj seveda tudi žage, oziroma si pridobivajo zanje vodne sile, saj je od njih les v svoji vrednosti silno odvisen.

c) Pripravlja naj se lesna prodajna in izvozna zadruga, ki naj skuša v korist proizvajalcev nastopiti samostojno na lesnem trgu.

Poročevalec je ob kratkem zarisal smeri in sredstva taki za drugi, pojasnil, kako bi jo bilo mogoče ustanoviti in predlagal, naj se izvoli odbor 5 članov, ki se bo bavil s tem vprašanjem.

Občni zbor je enoglasno sprejel ta predlog in izvolil v predlagan odbor: Fr. Demšarja, dr. Kreka, Fr. Jarca, I. Stanovnika in I. Žumra.

G. Demšar iz Česnjice je povdarjal, da bode morda tudi sedaj izvestna gospoda prišla z očitanki, da delamo — konkurenco „Kmetijski družbi“, ki v teku dolgih let ni zinila besede, da bi se ta važna panoga narodnega gospodarstva povzdignila na korist našega kmeta. Njeno glasilo je bilo v tem oziru popolnoma malomarno. Mi ne delamo take konkurence. Na korist kmeta treba je razbiti kartel, katerega tvorijo veliki laški lesni trgovci. Govornik

priporoča, naj se skrbi, da gozdovi ne padejo prezgodno pod sekiro. S tem, da bodo zadruga in posojilnice uplivala na to, bodo skrbele za gmotno povzdigo našega narodnega gospodarstva.

Na predlog g. dr. Kreka se je izvolil pripravljalni odbor za ustanovitev lesne in izvozne zadruga. Izvolili so se v ta odbor naslednji gospodje: Demšar, gorjanski župan Žumer dr. Krek, Josip Jarc in Ivan Stanovnik.

Pri dopolnilni volitvi v odbor „Gospodarske zveze“ so bili zopet soglasno izvoljeni: Krašovec Val., Somrek Ivan, Hladnik Ivan, Rotar Jos., Vencajz Ivan, dr. Krek Ivan, Pogačnik Josip, Stanovnik Ivan, Rihar Val., Jarc Josip.

Ko se je končno določilo, da bodeta v tekočem letu dva socialna kurza in sicer jeden v poletnem času, za člane, ki imajo v tej dobi čas, in drugi kurs v dobi od 1. do 15. decembra, je predsednik s „Slava!“ klici Njegovemu veličanstvu cesarju zaključil občni zbor.

Denarni promet hranilnic in posojilnic

V mesecu maju 1901:

Hranilnica in posojilnica v Cerkljah:
Prejemki 3913 K 33 h, izdatki 3864 K 76 h, denarni promet 7778 K 09 h, prejete hranilne vloge 1510 K, izplačane hranilne vloge 400 K, dana posojila 3454 K, vrnena posojila 560 K.

Hranilnica in posojilnica v Črničah, Primorsko: Prejemki 4312 K 74 h, izdatki 4060 K 68 h, denarni promet 8373 K 42 h, prejete hranilne vloge 3094 K 66 h, izplačane hranilne vloge 1170 K, dana posojila 1470 K.

Hranilnica in posojilnica v Horjulu: Prejemki 6272 K 41 h, izdatki 5731 K 37 h, denarni promet 12003 K 78 h, prejete hranilne vloge 2705 K 92 h, izplačane hranilne vloge 4019 K 68 h, dana posojila 1668 K 95 h, vrnena posojila 3163 K 95 h.

Hranilnica in posojilnica v Trnovem: Prejemki 23563 K 27 h, izdatki 21304 K 55 h, denarni promet 44867 K 82 h, prejete hranilne vloge 11241 K 56 h, izplačane hranilne vloge 1382 K 09 h, dana posojila 17744 K 64 h, vrnena posojila 1489 K 72 h.

Hranilnica in posojilnica za farno občino Kamenje: Prejemki 1602 K 48 h, izdatki 1500 K, denarni promet 3102 K 48 h, prejete hranilne vloge 1050 K, izplačane hranilne vloge 130 K, dana posojila 200 K.

Tržne cene 6. junija t. l.

Na trgu v Kranju za 50 kg

za pšenico	K 8.—
„ rž	7.—
„ ječmen	7:50
„ oves	6:50
„ ajdo	6:50
„ proso	7:50

Na trgu v Gorici za 100 kg

za ječmen	K 23.—
„ oves	17.—
„ turšico	13:60
„ krompir	18.—
„ seno	3.—

Na trgu v Celovcu za 100 kg

za pšenico	K 16.—
„ rž	16.—
„ ječmen	13.—
„ oves	16.—
„ turšico	13.—
„ seno	—

Na trgu v Velikovem za 100 kg

za pšenico	K 15:60
„ rž	15:60
„ ječmen	13.—
„ oves	15.—
„ turšico	13.—

Jajca za valjenje

od zanesljivo premenitih kur kakor:

Velike grahnate Plimoth Roks eno po . . .	40 v.
„ Houdan s čopom	40 „
„ Dorking srebrnovratne	40 „
Bele Dorking	50 „
Črne Holandke z belim čopom	50 „
Bele Paduvanke s črnim	50 „
„ Leghorn	50 „
Zlate Vianot	50 „
Laške kure jerebično progaste	50 „
Hamburški progasti Fazan	60 „
Bele Pegatke	60 „
Velike laške gosi	1 K 20 „

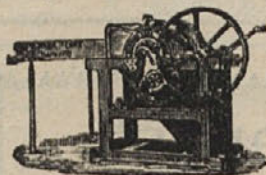
MLADE PAVE IN 3 m. stara piščeta teh vrst eno po 4 K. — Manj ko 10 jajc ne odpošlje in za nepokvarjeno došlost jamči Ivan Kranjce veleposestnik (117) 6—5 St. Ilj p. Velenje (Štajersko).

Kupitel

Kupitel

Stroje za mlačev

orodje za poljedelstvo dobijo se najboljši pri

Ob enem priporočamo naše znane dobre kose za košnjo sena, ameriške stroje za kositi, stroje za klepati, čistilnike, trijerje, slamoreznice, vsakovrstne trombe itd.

Za vsaki kos se jamči.

Naša mlatilnica „Ljubljana“ je najboljši in najtrpežnejši ročni stroj, ker je vsled njene preproste sestave jako lahka za goniti ter prekosí vse druge mlatilnice tudi na kroglice. O tem priča vsakdo, kdor jo je rabil (119) 4—1

Vsak stroj se dá tudi na poskušnjo.

Obširni, ilustrovani slovenski ceniki na zahtevanje brezplačno.

kakor: vsakovrstne mlatilnice, vrtila (gepeljne), posamezne slamotresnike, prepeljive motorje na bencin in sploh vse

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino na debelo in na drobno in zaloga poljedelskih strojev v Ljubljani, Dunajska cesta 16.

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

(95) 24—11

Žvepljalnik proti grozni plesnobi je med ročnimi žvepljalniki priznani najboljši za male in srednjevelike vinogradnike ▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲

„Hudaklinov meh“, dobiti je pri „Gospodarski Zvezi“ v Ljubljani, ali pri izumitelju **Josip Hudaklinu** v št. Jerneju, Dolenjsko. Komad 4 K 50 h, pri večjem naročilu primeren popust. ▲▲▲▲▲ (111) 8—7

Pozor! Gospodarji!

„Gloria“ redilna krma za konje, zabranjuje bolezni, vzdrži konje močne in iakre.

„Gloria“ začimba krma za govedo, pospešuje prebavljanje, čisti kri, zboljšuje in množi mleko.

„Gloria“ prašek za žretje in pitanje svinj, povzročuje, da svinje rade jedo, da se nabira meso in mast.

„Gloria“ mlekarski prašek za krave, pospešuje izločenje mleka in odstranjuje napake mleka. — 1 veliki zavitek velja K 1'20, mali K 0'70, 6 kg v zavitku za poskus po pošti K 5'— poslano z Dunaja.

Barteljevo klajno apno, neobhodno potreben dodatek h krmi za mlado, molzno in brejo živino, v slučaju, da živina liže, da ima kostne bolezni itd. 5 kg za poskus K 2'—, 100 kg K 22'— z Dunaja.

Rusko patentovano mazilo za usnje po pol kg K 1'10, 1 kg K 2'—, 6 kg K 8'—.

Štedilni kolomaz, najfinejša kakovost, 6 kg K 1'40, 100 kg K 24'—.

Navodilo brezplačno.

Miha Barthel & drug. Dunaj X.

(75) 24—17 Občuje se slovenski.

Šivalne stroje

priznani najboljšega izdelka za družine in obrtnike

priporoča tovarniška zaloga šivalnih strojev

IVAN JAX

v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17.

(89) 12—11

Lekarna Piccoli, pri angelju v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Laponiju gospodu lekarnarju Gabr. Piccoliju v Ljubljani pristrčno zahvalo za doposlane Jim stekleničice

tinkture za želodec

in imenovali „Dvornim založnikom Nj. svetosti“.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji priporočajo bolehalim G. Piccolijevo

želodčno tinkturo

katera krepi želodec, pospešuje slast, pospešuje prebavo (110) 12—8 ljanje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje G. Piccoli, lekarnar „pri angelju“ v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tinktura za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 in več stekleničic. — Poštino mora plačati p. n. naročnik.

Prodajam pasemske pse

Collie-je (škotske ovčarske pse), buldoga, Airektalle-Terrier-je, pritlikave pinče, pritlikave kužke, poslednji posebno priporočljivi kot damski psi, vse te po cenah od 30 do 300 mark. Ratlerji, volčji kužki, fokoterijerji od 20 do 150 mark po starosti, lepoti in uporabnosti. Po želji dobavljam vse vrste pasemskih psov, nadalje kokoši, kanarčke itd. Na vpogled imam zahvalna in priznalna pisma o dobavljenih živalih, odposiljam v inozemstvo le proti prejšnji doposiljavi dotičnega zneska. Vprašanjem prosim priložiti znamko za odgovor.

120 6—2 **H. BROCK, Eythra**

okraj Lipsko (Leipzig) v Nemčiji.

Istrski „Teran“.

Podpisana zadruga ima v svoji zalogi še ogromno množino istrskega terana, katerega želi preje nego nastopi vročina prodati.

P. n. kmetijske zadruge, trgovci in gostilničarji se opozarjajo, da dobe pri večjem naročilu jako izborno vino po zelo ugodni in nizki ceni.

Istrska vinarska zadruga.

(113) 6—6 Pulj (Pola, Istra.)

Patentovane sprave za žveplanje trt

jednostavno i duplo delajoč

SKROPILNICE PROTI PERONOSPORI

TER VSE POTREBNE

VSAKOVRSNE POLJEDELSKE I VIPOGRADARKE STROJE,

prodaja v najboljši izvršitvi,

JG. HELLER NA DUNOJU

II. Praterstrasse 49

Zastopniki se iščejo! Ceniki brezplačno.

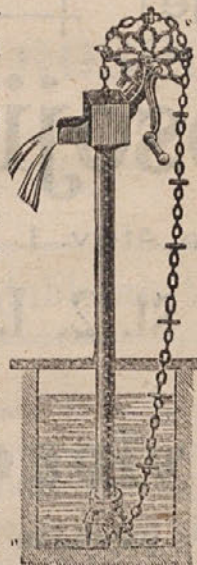
(102) 12—11

Ako se nočeš pri vsakem izpumpanju
gnojnice **jeziti,**
tedaj si kupi

Klementovo
pumpo na verige,

katera prekosi po svoji čudo-
vito veliki izvršitvi in trajnosti
vse druge pumpe. Ta ne ob-
stoji niti iz dil ali zaklopk, niti
iz usnjatih cevij. (90) 24—11

Nemogoče je sploh, da
bi se zamašila, zamrznila
ali polomila; veliko posest-
nikov ne izda pri 20letni upo-
rabi niti vinarja za popravo.
Nad 3000 jih je v rabi; več
sto pohval o njih nam je došlo.
Razpošiljam to pumpo na 6te-
denski poskus; ako bi bila pa
ta nerabljiva, vzamem jo brez
vsake odškodnine nazaj.

Josip Klement,
tovarna strojev v Hrobcih-Roudnici ob/L.

Zaloga in kletarstvo
na Glincah št. 20
pri Ljubljani
na lastnem posestvu.

Slov. vinogradniško društvo
v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
priporoča svojo veliko zalogo

pristnih domačih vin
starih in novih

iz Dolenjske, Štajarske, Istre, Vipave in Goriške.

Vino je deloma doma prešano, isto oddaje
se v sodih in fino vino v steklenicah.

(94) 24—11

Na zahtevo pošiljajo se uzorci brezplačno.

Najizvrstnejši in priznано najboljši

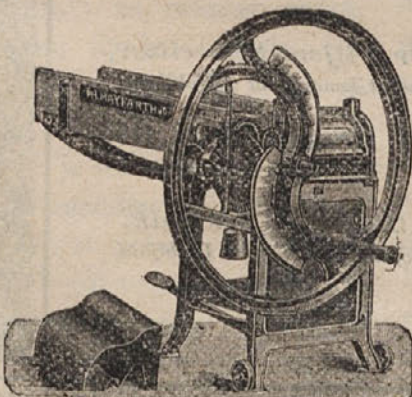
(86) 12—8

plugi iz jekla na 1, 2, 3 in 4
brane rezala,
za travnike in mah, razdeljene
in diagonalne,

poljski valarji, obročasti in iz gladke plehovine,
stroji za sejanje „Agricola“,

stroji za košnjo in žetev, za mrvo, deteljo in žito,
grablje za seno in žetev, za obračanje mrve,
patentovani sušilni aparati za sadje, prikuho itd.

Preše za vino in sadje, kakor tudi za
vsako porabo

Ustanovljene 1872.

Mlini za sadje in
grozdje, stroji za
obiranje grozdja.

Stroji za rezanico,
na valčkih in z maz-
ljivimi tečaji, jako
lahko za goniti, pri
čimur se prihrani
za 40% moči.

Mlini za debelo moko,
reznice za repo.

stroji za mlatiti s patentova-
nimi
valčnimi, okroglimi in mazljivimi tečaji na roko, na
vitál in za na par.

viteli (kupje) za naprego 1 do 6 živinčet.

Najnovejši mlini za
čiščenje žita,
trijerji,

za roskanje turšice.

Samotvorne patento-
vane brizgalnice za
pokončevanje grenku-
lje in trtne uši

„**Syphonia**“,

prenesljive

štedilne peči,

parniki za krmo, preše za seno in slamo
na roko, pritrdljive in za prepeljati, kakor tudi vse
poljedeljske stroje

izdelujejo garantovano po najnovejši in pri-
poznano najboljši napravi

Ph. Mayfarth & Co.

c. kr. izklj. priv.

tovarne za poljedeljske stroje, livarne železa in fužine na par
DUNAJ, II./1. Taborstrasse št. 71. 750 delavcev.

Odlikovane s čez 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi svetinami na vseh večjih razstavah.
Ilustrovani katalogi in mnoga priznanska pisma brezplačno. — Zastopniki in prodajalci se radi sprejmó.

~~~~~ Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku. ~~~~~

 Najboljša in najsigurnejša

Stanje hranilnih vlog 31. dec. 1900:
nad 6 milij. K

prilika
za
štedenje!

Denarni promet v dvanajstih mesecih
nad 24 milij. K

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

 4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld.
čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 31. dec. 1900:
6,166.217 K 86 h

Promet v 12 mesecih od 1. jan. do 31. dec. 1900:
24,185.294 K 76 h

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje
kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška,
knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Josip Jarc
veleposestnik v Medvodah.

Frančišek Leskovic
zasebnik in blagajnik „Ljudske po-
sojilnice“.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške blagajne
v Ljubljani.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvet. koncipijent v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

(115) —5